

KUI RAKVERES KOOLITATI ÕPETAJAJD

(Järg «Punases Tähes» nr. 126 27. okt. 1987 ilmunud artiklile)

Rakvere Õpetajate Seminar avati taas 1945. aastal. 1. märtsil kinnitati seminari direktoriks Rakvere 1. Keskkooli direktor 65-aastane Voldemar Raam. Esimene õppenõukogu koosolek peeti 17. märtsil. Avamine sai teoks 19. märtsil aktusega. Seminar asus tööle RIK ruumes õhtupoelses vahetuses 134 õpilasega (I, II ja III klass). Õpilaste ja õpetajate kontingent komplekteeriti esimesest keskkoolist.

Seminari taasavamist Rakveres tingisid terav õpetajate puudus, ajalooline tähtsus ja hoonete olemasolu. Aga seminarihooned olid sõjaväe

käes. V. Raam hakkas neid tagasi nõudma. Vana kaader oli sõja tõttu tunduvalt hõrenenud, oli vaja uut, nõukogulikkü kaadrit. Paljud kohad täideti kutseta õpetajatega. Tööle asusid inimesed, kel polnud isegi keskharidust, keskkooliõpetajatena töötasid siiski keskharidusega inimesed. Nii näiteks ei olnud Kohtla-Järve keskkoolis 1948/49. õppeaastal ühtegi kõrgharidusega õpetajat. Ja Eesti NSV Rahvakomissaride Nõukogu 1945. a. 2. veebruari määruse kohaselt asutati Rakverre 7-klassilisele koolile baseeruv viieaastase õppeajaga õpetajate seminar.

pedagoogilise kooli ruumes tööd Rakvere Internaatkooli. Pedagoogilise kooli viimane IV kursus jätkas samas majas, nooremate kursuste õpilased viidi üle põhiliselt Viljandi Pedagoogilisse Kooli ja 1957. a. kevadel saatis pedagoogiline kool välja viimase lennu: 16 lõpetajat statsionaaris ja 67 kaugõppes. Niiviisi lõpetati 20 aastat tagasi Rakveres õpetajate ettevalmistamine.

Ka sõjajärgses seminaris ja hilisemas pedagoogilises koolis moodustasid õpilaste põhimassi maa(talu)lapsed, need, kellel oli jõudu koolis käia. Esialgu võeti vastu eksamitehta, hiljem tuli sooritada sisseastumiseksamid, mis küll ei võimaldanud konkureerida, sest vastu võtta tuli põhiliselt kõik soovijad. Sama oli lugu ka ülemineku- ja lõpueksamitega. Kui pärast sõda tuldi seminari õppima põhiliselt Viru- ja osalt ka Järvamaalt, siis hiljem tuli õpilasi veel Kesk- ja Lõuna-Eestist. Pärast sõda sattus seminari mitmeid vanemaid noormehi ja neidusid, kel sõja tõttu jäi

Direktor Raam avanemisest esialgu piiratud perspektiivid oma ideede ja põhimõtete elluviimiseks, kuid peagi hakkasid häirima segavad asjaolud. Voldemar Raam oli mees, kes oli pahuksis tsaarivalitsuse hariduspoliitikaga, opositsioonis kodanliku riigi haridusjuhtidega. 1. oktoobril 1946 lõpetas surm tema tegevuse ja tõmbas kriipsu plaanidele, jäädvustamata tema nime pedagoogika ajalukku. V. Raami hindavad tema endised kolleegid ja enamik kasvandikest, tunnustades teda kui autoriteeti, kui jõulist, erudeeritud ja haritud koolimeest, kui tugeva tahtega isiksust ja elujaatavat kodanikku. «Mul ei ole olnud ühtegi sellist autoriteetset õpetajat» (Johannes Kübarsepp, kauaaegne koolimees ja endise Harjutuskooli direktor). «Voldemar Raam oli tõsine ja tõeline koolidirektor, keda mina austan siiani» (Valdu Männilo, esimene Harjutuskooli ja kauaaegne tuntud koolidirektor).

Pärast Voldemar Raami

haridustee pooleli. Hiljem said nad kaugõppes, tööd katkestamata, õpetajakutset ja isegi mõnel juhul kõrgharidust omandada.

Kuni viiekümnendate aastateni olid seminaris valdavalt õpetajad, kes lõpetasid seminari või ülikooli kodanlikul ajal. Edaspidi tuli juurde hulk noort kaadrit, kes järgis aja nõuet. Pedagoogilisest koolist algas täielikult nõukogulik õpetus, kus kasutati ühtseid meetodeid, konsepte, ühtset tunni planeerimist, õpetajal polnud muud, kui töö kindlatesse raamidesse suruda. Kool töötas siiski edukalt, seda tänu kõrge kvalifikatsiooniga õpetajatele-entusiastidele, ning laskis välja arvukalt hea ettevalmistusega algklasside õpetajaid ja pioneerijuhte, kes kujundasid järgmise 30—40 aasta jooksul meie koolielu. Kokku lõpetas seminari ja pedagoogilise kooli ning sai pedagoogikutse 1754 noormeest ja neidu. (P. Rootalu).

Meeldejäätavad õpetajad olid Pear Rootalu ja Volde-

mar Raam, kes mõlemad õpetasid pedagoogikat. Semuti Elsa Kask (matemaatika), Marta Kaselaan (loodusõpetus), Mari Kull (laulmine, ajalugu, parteiajalugu), Riho Lahi (joonestamine ja joonistamise meetodika), Hilda Jõulmaa (eesti keel ja psühholoogia), Hella Haljak (vene ja saksa keel), Karl Salajõe (sõjalise ala juhataja). Nad olid kõik tugevad metoodikud ja õpetasid ka oma aine metoodikat. Pedagoogilise kooli ajast lisanduvad neile veel Silvia Suuman (Järv, ajalugu), Jüri Kipper ja Lembit Kõrgesaar (eesti keel), Endel Isop (sõjalise ala juhataja), Elvi Kaldma, Mia Kuiv ja Herta Väärtnõu (eesti keel), Natalia Prantikova (vene keel), Leo Sorgsepp (füüsika), Aleksander Suuman (joonistamine), Silvia Tammesalu (eesti keel), Vaike ja Uno Aavola (kehaline kasvatus), Heino Arumäe (ajalugu), Kamilla Padrik (bioloogia).

1947. a. tuli koolielus ette mitmeid muudatusi. Seminar arvati tehnikumide ja keskeriõppeasutuste üleliidulisse võrku, kool hakkas tööle nelja kursusega. Seminari viimane, viies klass (34 õpilast) viidi täies koosseisus üle vast valminud Tallinna Õpetajate Instituuti. Alustas tööd algkooliõpetajate-vanempioneerijuhtide osakond. Koolis oli juba 226 õpilast ja 19 õpetajat. Juulis 1947 tagastati NSV

Liidu ministrite nõukogu otsusega seminarile hooned, need olid armetus olukorras. Tuli algust teha remondi ja ruumide puhastamisega, välja vedada hobusesõnnik. Kogu suve olid remonditöödel abiks kõik õpetajad ja osa õpilasi. 1.—15. septembrini remontis kogu õpilaskond kooliruumide ning korrastas ümbrust. 16. septembril alustas kool tööd oma ruumides. Järgmistel aastatel remonditi kõrvalhooned, osa ühiselamuid, rajati õppe-katseaed, staadion.

1950. a. nimetati seminar ümber pedagoogiliseks kooliks ja uueks direktoriks määrati Jüri Kipper. Õpilaste vastuvõttu suurendati järjest ning 1952. a. olj see maksimumaalne — 150. 1953. a. anti koolile Fr. R. Kreutzwaldi nimi. 1954/55. õppeaastal saavutas kool piirsuuruse — 20 klassikomplekti ja 576 õpilast, keda õpetas 59 õpetajat. Ruumikitsikus takistas normaalselt õppe- ja kasvatustööd. 1955. a. sügisel oli viimane vastuvõtt. 1956. a. alustas pe-